

Es Molí Nou

Vilafranca - Octubre '94 - Núm. 89

Un C.F. Vilafranca
amb cares noves
comença la lliga
de forma ben
diferent a la passada
temporada

ENTREVISTA A DON MATEU BAUZÀ

(Pags. 7, 8, 9 i 10)

- «El Bon Jesús va ser una mescla de Demòcrata i Dictador»

- «Els preservatius són coses antinaturals»

- «Així com quan llevam un arbre dolent, la Pena de Mort serveix per llevar la vida a un ésser contrari al bé de la comunitat»

**El PSM no comptà am el quorum necessari
per aprovar el canvi de les normes subsidiàries**

«ES MOLÍ NOU»

Publicació mensual de
'Obra Cultural Balear
de Vilafranca

Depòsit Legal
PM: 366 - 1986

Edita:
Obra Cultural Balear
de Vilafranca

Redacció i col·laboradors:

Andreu Bauçà
Francesc Amengual
Joan Barceló
Joan Jaume
Bartomeu Català
Biel Monserrat
Jaume Nigorra
Jaume Sansó
Jaume Català
Col·legi Públic
Bartomeu Ferrer
Miquel Barceló
Joan Estrany
Joan Bauzà

Reproducció fotogràfica:

Joan Jaume

Imprimeix:

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

Els articles publicats en aquesta
revista sols expressen l'opinió
dels seus autors

L'urbanisme requereix més serietat

Els canvis a les normes subsidiàries de la nostra vila no estan el suficientment explicats i en alguns casos ni tan sols justificats. L'àrea d'Urbanisme, que encapçala Josep Sansó, està donant mostres de què no està en les millors mans. Al passat ple de dia 13 en el que es varen debatre les modificacions del plànol urbanístic, que el PSM ha cregut més convenients, el regidor d'Urbanisme arribà a la sessió quan el debat del tema ja entrava en la seva recta final. Una llàstima. Hagués estat molt positiu i aclaridor que el senyor Sansó explicàs públicament quina justificació té la prolongació del carrer Mestral, a Son Pastor, després d'informar a una mitja de premsa regional que la modificació permetrà la construcció de sis o set xalets a un promotor interessant en la compra de terrenys a aquella zona. També hagués pogut explicar com és que es va exposar al tabló d'anuncis el plànol urbanístic, més d'una setmana abans del seu debat en sessió plenària, quan el mateix dia del ple el plànol va ésser canviat per un altre que jo no duia l'ampliació en dues illetes de la zona intensiva baixa (zona residencial) que sí portava el mapa urbanístic exposat en un principi.

Si la zona residencial queda com estava abans, però el plànol figurava la seva ampliació, no és de rebut el dir que la premsa menteix quan l'errada és del regidor d'Urbanisme per haver tengut exposat davant els seus morros, durant dues setmanes, un plànol amb errades tècniques i no haver-se'n adonat compte. Manca que el cap d'Urbanisme doni raons entenedibles de per què a tota la zona de Son Pastor només es prolonga un carrer.

Entre els demés canvis previstos, és justificable que als carrers de la part baixa del poble, on s'acaba el casc urbà, es pugui construir a les dues bandes i no només a una, tal com estableixen les normes aprovades pel PP al 1987. També es valorable l'ampliació de la zona escolar per a la construcció de la futura escoleseta.

La legalització d'una part de la residència, imposada pel Govern balear, i la del Centre Sanitari, també imposada pel govern de Cañellas, entra dins els mecanismes de cessió del govern municipal pel PSM a les pretensions del PP d'arreglar dos bunyols urbanístics cuits dins l'olla de la seva total imprevisió durant els anys que va estar al front de l'Ajuntament el grup conservador. Per altre costat, un punt polèmic és el canvi del disseny de la futura plaça al carrer Mestre Bauzà. De passar de ser una plaça tancada, les noves línies de les normes subsidiàries marquen una zona de 40 metres d'amplària de cap a cap del carrer entre el carrer de Bonany i el de Pare Jaume Rosselló. El PP va fer una aferradissa defensa del projecte anterior i va dir que el canvi proposat pel PSM estava fet a posta per perjudicar a dos propietaris. El PP no està en condicions de donar lliçons de moralitat en temes urbanístics, per alguna cosa està ara a l'oposició i du camí de passar-hi un nou mandat municipal si només es dedica a defensar interessos dels seus simpatitzants.

En urbanisme, per ésser transparents, cal jugar net, sense guardar-se cap carta dins la mànega, cercant el consens polític, i sobretot informant al poble. L'Ajuntament té un Bolletí Informatiu, però no hi hem vist cap referència ni explicació sobre els canvis que es volen fer. Tal volta això passa perquè el regidor d'Urbanisme està sempre als núvols i només baixa a l'hora de cobrar la seva paga. Ni PSM ni PP estan donant mostres de la serietat necessària per fer una planificació amb visió de futur per al nostre poble.

Es Molí Nou

Vilafranca ja compta amb Escola Municipal de Música

L'Escola s'emprarà per realitzar-hi les classes.

Des de principis d'aquest mes Vilafranca ja compta amb una Escola Municipal de Música, a la que, en principi, ja hi estan pre-inscrits 45 alumnes a les diferents assignatures que s'han programat, com així ho afirma la regidoria de cultura de la Sala. El nombre d'interessats en assistir a l'Escola és elevat, ja que el nombre d'escolars en que compta la població és de 160.

El regidor de Cultura, Jaume Sansó, considera un èxit la creació de l'Escola Municipal de Música, després de l'acceptació i l'interès mostrat per bona part de l'alumnat. En principi s'havia previst fer la presentació pública de l'Escola el passat dissabte dia quinze, però per mor d'un accident de tràfec sofert pel professor de guitarra Andreu Galmés ha provocat el seu ajornament.

Les aules del col·legi públic "Es Cremat" s'empraran per fer-hi les sis

L'accident sofert per Andreu Galmés, professor de guitarra, endarrerirà aquesta assignatura

seccions musicals: guitarra, piano, violí, flauta, clarinet, saxo i llenguatge musical. L'artanenc Josep Xisco Palou Esteva, professor de flauta, serà el director de l'escola municipal, a la que piano i guitarra són les especialitats amb més matrícules fins a la data. Les classes es realitzaran en hores extraescolars durant tres dies lectius de la setmana més el dissabte el matí. L'Ajuntament ha adquirit material musical per valor d'un 1.700.000 pessetes per facilitar la inscripció de l'alumnat.

El regidor de Cultura ha anunciat que "un cop que es pugui disposar de tot el professorat contractat es farà

una presentació per explicar els objectius didàctics que persegueixen les directrius marcades al crear l'escola de música. Sansó també ha anunciat l'interès de l'Ajuntament en potenciar la creació de cursos per l'ensenyament dels instruments musicals tradicionals a Mallorca, com el flabiol, les xeremies o el tamborino, "i que aquesta sigui una experiència pilot aplicable a tota la Mancomunitat"

119 litres d'aigua caigueren damunt Vilafranca durant el setembre

Prop de 120 litres per metre quadrat caigueren damunt Vilafranca durant les primeres pluges que descarregaren el passat mes de setembre damunt el nostre terme. Els dies que més plougué foren el 27 i 28, dies en que es registraren prop de 70 litres i en el que la pluja provocà diverses torrencades a la comarca del llevant de Mallorca. A Vilafranca no es produïren incidents greus i només es perderen alguns caramells de grava que no estaven degudament coberts.

Bartomeu Ferrer

Setembre

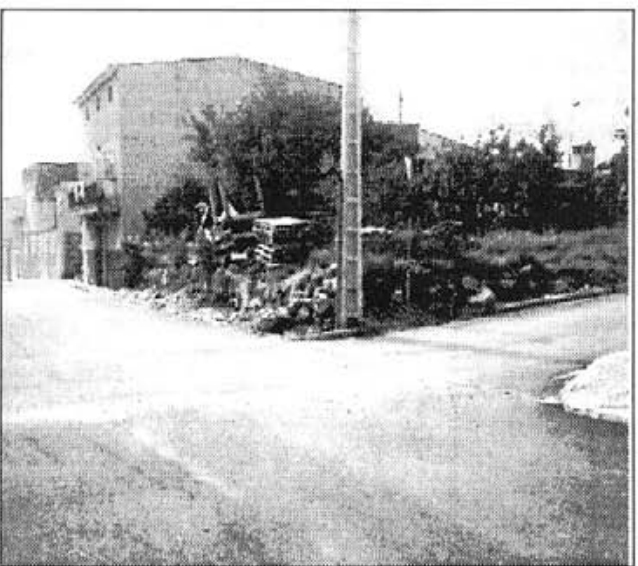
Dia	litres/m2
4	10
17	4
22	10
23	19
26	2
27	20
28	49
29	5

La Unitat Sanitària fou construïda parcialment en el carrer.

La Residència quedarà legalitzada.

Terreny on es construirà la futura Escoleta.

El carrer Mestral es prolonga i es crea més casc urbà

El canvi de normes subsidiàries no s'aproven per manca de la majoria absoluta del PSM

L'Ajuntament té previst aprovar vàries modificacions puntuals de les normes subsidiàries, encara que en el ple del passat divendres 13 d'octubre no aconseguís la seva aprovació al no comptar amb el nombre de vots suficients ja que es necessitava majoria absoluta (6 vots) i al ple només hi assistiren 5, dels 7 regidors que té el grup de govern, PSM.

Entre les novetats que presentarà el nou plànol urbanístic de la vila, una vegada hagi estat aprovat de forma definitiva per la Comissió Insular d'Urbanisme, és la prolongació del carrer Mestral, a la zona de Son Pastor, que afavorirà la construcció de cases adossades a aquella zona.

Les rectificacions realitzades damunt el mapa urbanístic de la vila creen més sòl urbà als carrers que limiten el casc urbà a la part baixa del poble, modifica la plaça del carrer Mestre Bauçà, legalitza la situació urbanística de Sa Residència de l'Associació de la Tercera Edat (construïda en part dins terreny rústic) i del Centre Sanitari (construït per part dins el carrer Costa i Llobera) i contempla ampliar el recinte escolar amb la incorporació de dos solars (els de la cantonada del carrer Mestre Bauçà amb el carrer de Sant Josep) per a la futura construcció d'un edifici per a aules de pre-escolar i demés dependències que ara són deficitàries a l'actual infraestructura del col·legi Es Cremat.

La legalització de Sa Residència i de l'edifici del Centre Sanitari, que en el futur s'ha de convertir en un Centre de Salut Comarcal (que inclourà Porreres, Sant Joan, Pe-

tra, Montuïri i Ariany), així com l'ampliació de sòl urbà que afectarà al costat sud del carrer de ses Parres, semblen les modificacions menys problemàtiques ja que d'aquesta manera es solventen una sèrie de deficiències i regularitzen una situació de discriminació als propietaris de solars que confronten per la part sud amb el carrer de ses Parres.

La plaça del carrer mestre Bauçà, prevista per l'anterior grup de govern del PP per ocupar al terç central de la illa del mateix carrer confrontant com els carrers Bonany i Pare Jaume Rosselló, sofreix un canvi en quant als terrenys a ocupar. D'aprovar-se el plànol urbanístic previst, la plaça del carrer Mestre Bauçà quedarà dissenyada longitudinalment des del carrer Bonany fins al carrer Pare Jaume Rosselló, agafant des de la fita del carrer per abarcar una amplària des dos solars.

Precisament, el debat d'aquesta modificació va ser objecte d'un fort enfrontament dialèctic entre PSM i PP. Per part dels conservadors, Bartomeu Morlà va dir que el canvi de límits a la plaça es feia per perjudicar de forma voluntària als dos únics propietaris que es veuran obligats a vendre o veure expropiat el seu terreny. Per part del PSM, el batlle accidental, Antoni Nicolau, va assegurar que la intenció de l'equip de govern era d'intentar arribar a un acord amb els afectats, però que en tot cas la decisió pot correspondre al futur Ajuntament que es formi després de les eleccions municipals del mes de maig de l'any vinent. Antoni Nicolau, al referir-se a la legalització de la re-

sidència al·legà que el canvi que es feia a les normes per a que pugui acabar-se el projecte "es fa molt a pesar meu, emperò el grup confia en què es pugui convertir en la primera passa per a una residència pública del poble o comarcal". Sebastià Barceló del PP li va fer repetir la intervenció ja que segons el regidor conservador "no s'estén que es digui que la residència serà un bé pel poble i per altra banda el batle en funcions digui que serà molt a pesar seu". En quant al punt referent a la legalització de la situació urbanística del centre sanitari (construït dos metres enmig del carrer) el regidor d'Urbanisme, Pep Sansó, que arribà a la sessió del ple quan el debat de les normes ja estava a les darreries, assegurà que l'edifici quedaria així com està però que era lamentable que els polítics que hi havia quan es va construir (1981-1982) no l'haguessin alineat amb el carrer. Antoni Gayà Batle, del PP, contestà que l'edifici no estava mal construït i que a l'any 1982 les normes subsidiàries encara no estaven aprovades. Pep Sansó replicà que alguns veïnats de la zona varen advertir que l'edifici s'estava construint enmig del carrer però que els polítics d'aleshores contestaren "noltros ho farem així com voldrem". Després d'una sèrie de rèpliques i contra-rèpliques es va passar a votació les modificacions de les normes. Els cinc regidors del PSM presents (faltaren Joan Bauzà i Tomeu Barceló) votaren a favor i els tres del PP (faltà una vegada més Joan Nicolau) donaren el seu vot en contra. Degut a què per aprovar canvis a la normativa urbanística manca l'aprovació de la majoria absoluta de la corporació (6 regidors), les normes modificades no varen poder ésser aprovades.

Des de feia bastants dies abans del ple, al tauló d'anun-

cis de l'Ajuntament hi va romandre exposat un plànol dels canvis prevists pel PSM. En aquest plànol hi figurava la modificació de la zona intensiva B (coneguda com a zona residencial). La zona s'ampliava a les illetes dels carrers: Bonany - Pare Serra - Sant Josep - Francesc Sansó i Sant Josep - Pare Serra - Avda. Escoles - Francesc Sansó. El mateix dia del ple el plànol exposat al tauló d'anuncis ja no contemplava l'ampliació de la zona intensiva, sinó que mantenia la línia anterior de començar al carrer Pare Serra cap a la zona nord de Son Pastor. El "Diario de Mallorca" de dia 12 publicava una crònica sobre les modificacions i feia menció a l'ampliació de la zona residencial, ja que la informació recollida sobre el canvi a les normes s'havia fet sobre el primer plànol exposat i que posteriorment va ésser canviar degut a "l'errada tècnica" que contemplava ampliar la zona intensiva baixa (B). La publicació de la crònica va provocar cert malestar entre alguns membres de l'equip de govern, molt especialment en el regidor d'Urbanisme, després de publicar-se que la prolongació del carrer Mestral es feia per atendre les expectatives d'un promotor, tal com havia assegurat el mateix regidor Sansó. El promotor s'havia compromès a pagar tota la infraestructura del nou carrer si les normes li permetien edificar a la zona nord del carrer que es prolongui.

A l'hora de tancar la redacció del present número encara no s'havia convocat un nou ple de l'Ajuntament per dur a aprovació, per segona vegada, les modificacions de les normes subsidiàries, que s'aprovaran de seguida que el PSM pugui comptar amb el sisè regidor que conforma la majoria absoluta del consistori.

Carrer mestral, que es vol prolongar.

Terreny on es vol construir una plaça.

Vista del poble des de Son Pastor.

Fotos: J. Jaume.

Posició del PSM-Nacionalistes de Mallorca davant l'ordre sobre l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua vehicular en l'ensenyament no univesitari

1.- L'Ordre núm. 17348, de 27 d'agost de 1994, no s'ajusta a l'enunciat de la Llei de Normalització Lingüística. La Llei determina que l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament ha de ser universal, afectant la totalitat dels alumnes i centres. Per tant, una Ordre que permeti fer tot l'ensenyament en castellà se situa fora de la legalitat. I la possibilitat de permetre-ho a partir de la sol·licitud del permís del centre no hi té cabuda. Aquesta espècie de doble xarxa escolar que l'Ordre fa possible no pot existir tenint en compte l'ordenament legislatiu vigent.

2.- Les institucions públiques reben de la Llei de Normalització el mandat d'assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament. La comunitat escolar té i ha de tenir un ampli marge de maniobra, però la seva llibertat de decisió es troba limitada en molts d'aspectes, els més importants i generals. Per exemple, no poden decidir les matèries del currículum ni les titulacions. Per tant, el Govern Balear, si vol fer cas de la Llei de Normalització Lingüística, ha de considerar que l'avanç cap a l'ensenyament en català no pot dependre dels centres perquè és un deure general de compliment obligatori.

3.- L'Ordre no marca el calendari del procés de conversió del català en l'idioma vehicular de l'ensenyament. A això no ho fa de cap de les maneres sinó que tan sols es dedica a repetir les mateixes declaracions d'intencions, genèriques i sense data, que ja eren presents a la Llei de Normalització Lingüística. Tenint ben clar quin és l'objectiu final, l'Ordre allò que havia de fer era perioditzar el procés, conduir-lo, fer-lo avançar gradualment i qualitativament i quantitativa. Cap d'aquestes coses no es fan.

4.- Si l'Ordre incompleix la legalitat i deixa de fer allò que en bona lògica hauria d'establir si volgués ser coherent amb el títol, podríem dir que gairebé no serveix per a res. Tan sols per despenalitzar, amb l'eliminació del permís, l'ensenyament parcial en català, perquè si es vol que sigui total també s'ha de demanar permís.

5.- El model lingüístic que sembla propiciar l'Ordre, en la mesura que el recompensa sense la necessitat d'haver de sol·licitar cap mena de permís, és el d'un ensenyament que utilitzi els dos idiomes i que a cadascun dels dos almenys li correspongui una assignatura. Tenint en compte la situació absolutament desigual en què ens trobam i l'actitud que ha tingut fins ara un sector quantitativament important de l'ensenyament, el privat, creiem que la inconcreció que presenta l'Ordre fa que les perspectives de creixement de l'ensenyament en català siguin del tot ínfimes.

6.- No existeix una definició concreta del que significa l'ensenyament en català. En conseqüència, pot haver-hi qualque centre que amb tota la mala intenció del món doni per bo i

per suficient el fet que el professor hi parli -deixant de banda el com i amb quines actituds-, sense que, però, hi tinguin el llibre de text, les fotocòpies, etc.

7.- L'Ordre, en el seu Preàmbul, diu que la nova filosofia curricular té com un dels seus objectius fonamentals el d'unitat, que garanteix uns mínims comuns. **En bona lògica -tant a partir del fet que el català és la llengua pròpia i majoritària dels pals com a partir del deure de complir el mandat de la Llei de Normalització Lingüística- s'hauria de considerar que l'ensenyament en català és un d'aquests mínims comuns que donen unitat al currículum de les Balears.** En lloc de plantejar-s'ho així, l'Ordre considera que ja es poden assolir aquests mínims comuns si tan sols es fa l'assignatura de català -aquest serà el cas dels col·legi que puguin demanar permís per no fer cap assignatura en català- o fent una sola assignatura en català.

8.- En parlar de la situació sociolingüística de l'alumnat i el professorat, en quin sentit se'n parla? Quines conseqüències se n'han de derivar de la situació sociolingüística? Tal volta que a una situació sociolingüística de predomini del castellà li ha de correspondre ensenyament en castellà i a una altra de predomini del català, ensenyament en català? Si aquest és el plantejament, que creiem que és el que s'insinua a l'Ordre, pensam que és del tot incorrecte. **L'escola ha de servir per integrar lingüísticament la població de llengua castellana. I això no es pot aconseguir si tan sols es cursa l'assignatura de llengua catalana.**

9.- A més, cal tenir en compte que les Balears són una societat lingüísticament molt anormal: vint emissores de ràdio en castellà, tots els periòdics, una oferta molt minoritària de TV en català, prejudicis lingüístics ancestrals interioritzats pels catalanoparlants, generacions de població autòctona que desconeix la llengua escrita, masses d'origen immigratori no catalanoparlants, etc., etc. Tenint en compte aquesta realitat, **una ordre que pretengui tenir una eficàcia normalitzadora no pot fer volar coloms.**

10.- El problema de veritat és que el Govern Balear no té cap interès ni un a afrontar el problema lingüístic del nostre país. El perill d'una certa conflictivitat no pot justificar que un governant deixi de prendre les decisions que són necessàries.

11.- Hi ha una complicitat i conformitat absoluta del Govern amb la progressiva pèrdua d'ús de la llengua catalana que s'està experimentant a les Balears (I molt especialment a Palma, el litoral de Mallorca i l'illa d'Eivissa)

Comissió Executiva del
PSM-Nacionalistes de Mallorca

Don Mateu Bauzà i Barceló, un capellà vilafranquer d'idees fermes

És un fet ben palpable que l'Església d'avui dia pateix una de les crisis més greus de tota la seva història.

Gran part del poder que abans havia acumulat, tant econòmic com també ideològic-polític, ha anat minvant progressivament al llarg d'aquests darrers anys, fins al punt que es pot afirmar que en molts d'aquells àmbits on la seva veu era decisiva, ara el seu paper no és sols merament simbòlic, sinó molts cops inexistent.

I més encara. De cada vegada, més poques persones decideixen cursar estudis religiosos: la població total de monges, capellans i altres eclesiàstics ja és d'una edat que ben bé podríem qualificar d'avançada. Molts pocs es poden veure a les seves filles.

Una altra realitat indiscutible és la caiguda espectacular de l'assistència a missa, tan corrent dins la nostra societat ara fa ben pocs anys. Si abans, en la majoria dels casos, s'hi anava només per costum, per ésser ben vists o per qualsevol altra raó extravocacional, això ja són figures d'altre sostre. El que es veu, objectivament parlant, és una manca d'interès per participar en aquestes celebracions. I és que, complades molt poques excepcions, sols la gent ja de més edat i els quatre beatos més devots segueixen anant-hi constantment, potser temorós de canviar unes pautes i mode de comportament que els han acompanyat gairebé d'ençà que varen néixer.

Fins i tot, les estructures internes de la mateixa Església no han quedat exemptes de tal crisi. Desbancant el vell tòpic que aquesta era un cos compacte i unit, hi han aparegut les primeres escissions i cruïes. Uns cruïes tan grossos que a hores d'ara ja ens semblen mals d'arreglar. Què vol dir, amb això de "crisi interna"? Doncs, és ben senzill. En aquests darrers temps, la societat, en conjunt, ha sofert un canvi d'orientació molt gros, de magnituds podríem dir immenses. I aquest canvi ha estat encara molt més accentuat dins la societat mallorquina, que, en qüestió de poques dècades, i principalment per mor de l'activitat turística, ha passat de ser una societat tancada i agrícola a ser una societat molt més oberta a l'exterior i adoptiva dels moderns avanços tecnològics. I no sols això. La mort de Franco i la posterior aparició de la democràcia varen permetre, i permeten encara, unes llibertats (en tots els aspectes, però, sobretot, d'opinió i de pensament) que han fet girar la truita.

Amb el canvi, doncs, d'aquest rerefons econòmic i polític, la societat també ha fet la seva metamorfosi. I l'Església, però, no s'hi ha volgut adaptar, almenys de manera clara i contundent. Tot i que s'han sentit algunes veus marginals de religiosos disposats a donar la cara a aquest canvi i afrontar la situació amb altres de renovació, d'altres, la gran majoria, han preferit seguir les regles d'un passat eclesiàstic gloriós, marcat, diuen, per un orde molt més acord amb aquell que dicten les Sagrades Escripures. Si a uns els podríem qualificar d'"esquerrans" o "comunistes", els altres podríem ben bé ser anomenats "tradicionalistes" o "conservadors". El debat entre els dos bàndols és obert des de fa molts anys, però la batalla és clarament desigual. Qui guanyarà és ja cosa del futur, cosa hipotètica. Qui té la raó, això ja ho deixem en les vostres mans, lectors.

És en aquest sentit que hem volgut parlar amb Don Mateu Bauzà i Barceló, certament una figura polèmica i capellà fermament convençut que els canvis de renovació eclesiàstica practicats per segons quins sectors religiosos no sols no convenen, sinó que són negatius per al bé de la humanitat. En aquest cas, i des del seu punt de vista personal, el problema no rau tant en una manca d'adaptació de l'Església a certs canvis socials sinó en una corrupció general de la societat actual que necessita de la mà i acció eclesiàstica per al seu nou redreçament.

Andreu Bauçà

"Me vaig fer mestre perquè l'ensenyament estava en perill de caure en mans de laics"

"Dins l'Església hi ha elements negatius que desapareixeran quan s'acabi el domini temporal d'en Satanàs"

"A diferència de quan hi havia en Franco, ara només hi ha llibertat per als lladres, drogadictes i gamberrisme"

-Una primera qüestió, Don Mateu: ¿què és, per a vostè, un capellà, tant des del punt de vista de la funció social que ha d'acomplir, com també de l'estatus econòmic que creu hauria de tenir?

-Bé, anem per passes. Quant a la primera part de la pregunta, referent a la funció pròpia d'un capellà, et diré que la feina d'un capella és ensenyar la doctrina de Crist i administrar els Sants Sagraments, especialment l'Eucaristia i la Confessió, perquè els homes rebin la gràcia que Jesús va guanyar per a tots en la seva Redempció. Un capellà ha d'ajudar els fidels en tot allò que se presenti.

L'altra part de la qüestió, que toca el caire econòmic de la nostra feina, es podria contestar dient que el capellà necessita allò indispensable per viure, però, fent ús del temps lliure que li deixen les obligacions ministerials, pot gaudir d'altres ingressos per viure sense passar pena. Jo, és precisament això que he fet. Me vaig fer mestre perquè l'ensenyament estava en perill de caure en mans de laics, i els bisbes varen veure com a solució que els sacerdots obrissin escoles. Va ser per això que aparegueren les "Escoles Parroquials" i que molts de seminaristes se dedicaven els estius a estudiar magisteri o batxiller.

-A la introducció d'aquesta entrevista, he volgut apuntar l'existència actual d'una crisi ben forta dins de la institució que és l'Església, principalment a dos nivells: la disminució notòria dels assistents a missa i, en segon lloc, el fet que de cada vegada es fan menys monges i capellans. Quina valoració en faria, d'aquesta realitat?

-Per què ara ja no es va tant a missa? Idò senzillament perquè crec que la gent ha tengut més comoditats materials i no ha sentit la necessitat de la religió. També pens que, malauradament, les congregacions i seminaris d'avui dia han deixat molt de banda la vida rigorosa de sacrifici. Déu no ha beneït aquestes facilitats i, així, han quedat sense vocació aquelles congre-

gacions que s'han mundanitzat bastant. Perquè una cosa és ben clara: en el món, la gent més pobre i necessitada és precisament aquella que té superabundància de vocació.

-Davant aquest panorama tan obscur, com veu el futur de l'Església?

-L'Església, com a obra de Crist, passarà aquesta crisi i vendran temps millors perquè no pot fallar la promesa del diví fundador mentre hi hagi homes a la Terra.

-¿Creu que podem contemplar l'Església com a una institució unida, sense cap tipus de fissura, o que, en canvi, hi podem apreciar l'existència d'elements pertorbadors, que hi provoquen confrontacions innecessàries?

-Dins l'Església hi ha moviments que cerquen la llibertat fora de l'establert dins el magisteri eclesial. Aquests elements separatistes desapareixen quan s'acabi el domini temporal de Satanàs, que és el culpable d'aquestes divisions.

Te vull fer avinent que una de les causes d'aquestes divisions és que actualment se fa poca oració i pocs sacrificis, i la Mare de Déu demana dejunis, com el Bon Jesús va dir als seus deixebles que feien falta aquests dos elements, oració i dejunis, per treure a fora els enemics de les ànimes.

-¿Quina opinió té de la resta de religions, vull dir, d'aquelles que no siguin la catòlica? O, dit d'una altra manera, es pot afirmar que hi ha "millors" i "pitjors" religions?

I, ja tocant el darrer apartat d'aquesta qüestió, ¿com valora aquelles persones que s'autodefineixen com a "atees"?

-S'ha de dir que les religions no fonamentades en les ensenyances de Crist tenen qualche cosa bona que, a davant Déu, qualche dia les servirà. Ara bé, també tenen aspectes negatius que s'han de criticar fortament. Per exemple, la religió jueva va ser posada per Déu mateix per preparar la venguda del Messies. És per això que avui dia ja no té raó d'existència: quan vengué el Messies va acabar la necessitat que seguís existint aquesta religió. I el

mahometisme, des del moment que fomenta la violència i la guerra, no pot ser mai convenient a la humanitat.

Pel que fa als atees, te diré que aquestes persones no han profunditzat en les qüestions més íntimes de cada ser humà, no cercant d'on venim i a on anam. Perquè, així com tots volem ésser immortals, la Mort no és, ni prop fer-hi, la fi d'una persona racional.

-Tal com m'ha comentat en descriure'm el perfil biogràfic, la seva principal activitat com a capellà es va centrar durant l'època del Franquisme. En aquest sentit, i com a testimoni ocular, ¿quines són les principals diferències que pot apreciar entre aquell temps i el d'ara, a tots els nivells?

-Sols un comentari: en temps d'en Franco, hi havia més seguretat ciutadana, i havia llibertat per fer qualsevol cosa de bé i no n'hi havia per al mal. I ara, hi ha llibertat per als lladres, drogadictes i gamberrisme.

-¿En quins punts troba que difereixen, doncs, una democràcia i una dictadura?

-Amb la dictadura s'han d'observar les lleis que dóna el dictador. Si el dictador és una bona persona, serà bona la dictadura, i si el dictador no té consciència, serà dolenta, com la democràcia és bona si hi ha bones lleis i bons governants.

-En conseqüència, ¿com definiria el Bon Jesús, com a demòcrata o, més aviat, com a dictador?

-Bé, el Bon Jesús va donar el règim monàrquic a l'Església, establint-hi una jerarquia, i amb una comunicació al poble, que era que aquest podia accedir a qualsevol càrrec dins aquesta institució. És per això que es pot afirmar que el Bon Jesús va ser, al mateix temps, una mescla de demòcrata i dictador.

-Una darrera qüestió, Don Mateu. Sembla que un període una mica conflictiu durant la seva estada com a mestre al nostre poble va ser aquell en què va construir el nou camp de futbol i en va gestionar el seu funcionament. Voldria fer-ne algun comen-

tari al respecte?

-Sí. Voldria que quedàs ben clar que les obres del nou camp de futbol i de la pista de bicicletes em costaren més de 400.000 pessetes, que vaig haver de posar de la meua butxaca i que m'han quedat a l'aire. Aleshores, vaig fer aquesta inversió amb la condició que si amb les actuacions podia recuperar qualque cosa, ja estava al meu gust. Això va continuar d'aquesta manera fins que va venir un rector, no importa anomenar ningú ara, que volgué traspasar aquests terrenys amb gerència de l'Església a l'Ajuntament. Jo, en aquell temps, i per honrar els qui generosament cediren les terres, a les entrades sempre hi posava el primer llinatge dels meus concos, Miquel BARCELÓ i Francisca TRUYOLS. Ara bé, en passar els terrenys a l'Ajuntament, vaig insistir que aquests llinatges, per justícia, s'havien de seguir conservant, cosa que no em va ser concedida perquè s'hi oposà el rector d'aleshores.

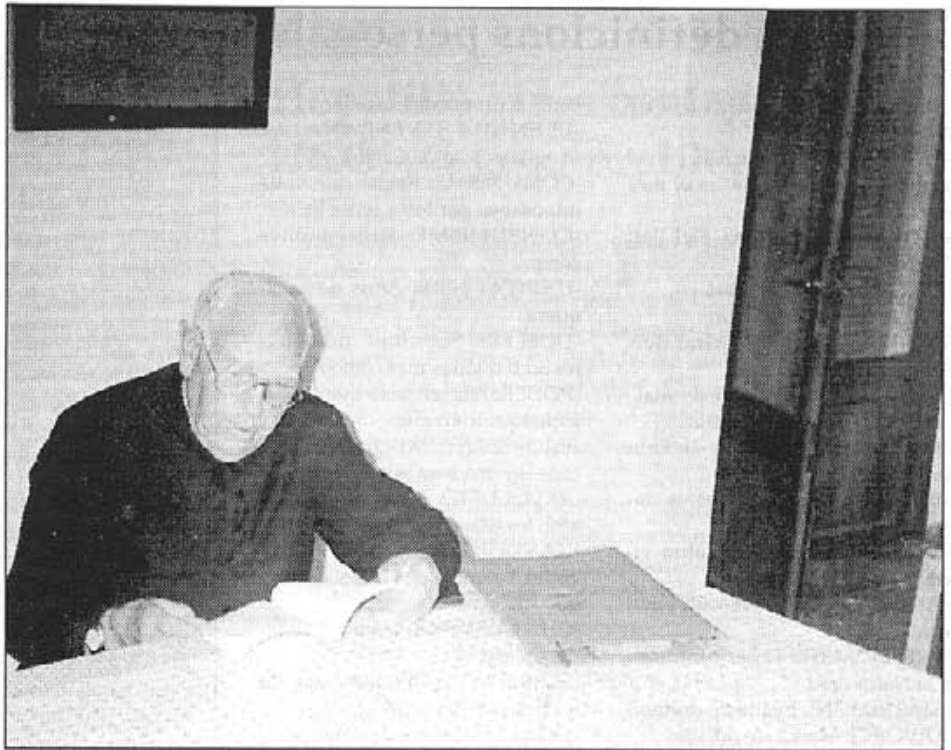
-Moltes gràcies per la seva col·laboració, Don Mateu, i que pugui encara viure per molts d'anys amb aquesta esplèndida salut de què gaudeix.

Acabaré aquesta entrevista amb algunes frases, que pos sobre la taula, i que potser faran cavil·lar a més d'un:

"És preferible morir-se de drets, abans que haver de viure sempre d'agenollons"

(Che Guevara, important revolucionari sud-americà).

"... arreu del món una cruel estultícia esclavitzava des de sempre l'home i fa de la seva història un mal somni de dolor tenebrós i àrid... Atorgueu-vos sense defallences, ara i en créixer, de grans i de vells, una almoïna recíproca de perdó i tolerància. Aviteu el màxim crim, el pecat de la guerra entre germans... Pregueu pels ximplers de la vila, dinastes incomparables... (pels) mendicants que captaren de porta en porta... I per les opulentes famílies... I per la dama dels Antommarchi, l'estugosa Angèlica, de professió malalta... I pels pecadors confreres de sant Elm i els calafats i mestres d'aixa de les antigues mestrances... Pregueu també... pel notari i el bisbe, el nebot i l'oncle... I pel metge Miquel, i el ric Xifré, i el filòsof Moles, i la resta innumerable. I

"Vaig fer obres al camp de futbol per més de 400.000 pta., que m'han quedat a l'aire"

"Així com l'home és el cap de família, la dona és amor creatiu"

"La llibertat d'opinió consisteix a fugir de les lleis que hi ha"

per l'Eleuteri, i per mi, i pels amics dels jueus i pels jueus i els seus enemics".

(Fragment final de l'obra teatral de Salvador Espriu, "primera història d'Esther, improvisació per a titelles", la primera edició de la qual data del 1948, però que no podria ser estrenada fins al 1957).

"L'ésser humà és una part del Tot, anomenada per nosaltres "Univers", una part limitada en el temps i en l'espai. Experiència la seva pròpia persona, els seus pensaments i sentiments com a quelcom separat de la resta -la qual cosa és una delusió òptica de la seva consciència. Aquesta delusió és una mena de presó per a nosaltres, restringint-nos sols als nostres desitjos personals i a l'afecció única cap al grup de persones que ens són més properes. La nostra tasca hauria de ser

l'alliberament d'aquesta presó mitjançant l'extensió del nostre cercle de compassió per tal d'incloure-hi tots els éssers vivents i la totalitat de la natura amb la seva bellesa".

(Albert Einstein, físic alemany i destacat militant pacifista)

"No olvidamos a los emboscados, a los fariseos, a los egoístas. Los que nos llamaban "la banda de la porra", los que han tratado de frustrar nuestro movimiento con toda clase de maniobras están bien fichados. España necesita librarse de ciertos grupos farisáicos. La Falange se encargará de pulverizarlos".

("Aquí Estamos": 21-11-1936, nombre 18; publicació dels ideòlegs de Falange).

Andreu Bauzá.

Algunes definicions personals

-DÉU: Un ser necessari i font de tot.
 -JESUCRIST: Com a Déu, és el mateix, i, com a home, és el més perfecte.
 -MORAL: Els costums. Del llatí "mores" = "costums"
 -DIMONI: Un àngel rebel.
 -PAPA: El vicari de Crist.
 -ÀNIMA: El principi vital dels sers.
 -TEMPTACIÓ: Ocasí de fer mal.
 -BÉ: Fer la voluntat de Déu.
 -MAL: Desobediència de Déu (=pecat)
 -VIDA: Un temps en què es desenvolupa un ser.
 -MORT: El principi de l'altra vida.
 -AVORTAMENT: Matar un innocent.
 -PRESERVATIU: Coses contràries a la naturalesa.
 -MATRIMONI: Institució divina.
 -DIVORCI: Manca de fidelitat.
 -SEXE: Qualitat que Déu dóna per a la procreació.
 -HOME: Cap de família.
 -DONA: Amor creatiu.
 -OPUS DEI: Literalment, vol dir "obra de Déu". És un institut religiós fundat l'any 1928 pel Beat Mn. Josep Maria Escrivà de Balaguer a Madrid per ajudar a santificar qualsevol cristià amb el treball professional ordinari i sense haver d'estar dins un convent.
 -MONARQUIA: Domini d'una classe.
 -REPÚBLICA: Govern que pot obtenir qualsevol.
 -NACIONALISME: Estimació a les coses passades.
 -ESPANYA: Conjunt de pobles que han viscut dins el territori espanyol.
 -LLENGUA ESPANYOLA: La

llengua pròpia de Castella.
 -LLENGUA CATALANA: La llengua pròpia de Catalunya.
 -COMUNISME: Règim que volia imposar-se per força sense lleis.
 -CONSUMISME: Tudar moltes coses.
 -CAPITALISME: Abús de la riquesa.
 -DOBLERS: Substituir uns objectes amb d'altres més còmodes.
 -PODER: Autorització que donen a qualque individu.
 -PROPIETAT PRIVADA: Tenir cadascú una cosa seva.
 -REVOLUCIÓ: No conformar-se amb les lleis o costums establerts.
 -GANDHI: Un personatge que va cridar l'atenció per la seva vida i doctrina pacifista.
 -CHE GUEVARA: L'amic d'en Fidel Castro.
 -LLIBERTAT L'OPINIÓ: Fugir de les lleis que hi ha.
 -EXÈRCIT: Manera de defensa.
 -OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA: Prevaler la voluntat individual.
 -ANARQUIA: Una guarda d'animals sense llei.
 -ECOLOGIA: Apreci a la naturalesa.
 -FRANCO: Militar que va alliberar Espanya del perill comunista.
 -ROJOS: Els que no pertanyien als partidaris d'en Franco.
 -ASSASSINAT: Matar per matar.
 -PENJA DE MORT: Així com quan llevam un arbre dolent, la pena de mort serveix per llevar la vida a un ser contrari al bé de la comunitat.
 -DROGADICTE: Aficionat a les drogues que fa emmalaltir particulars.

Andreu Bauçà

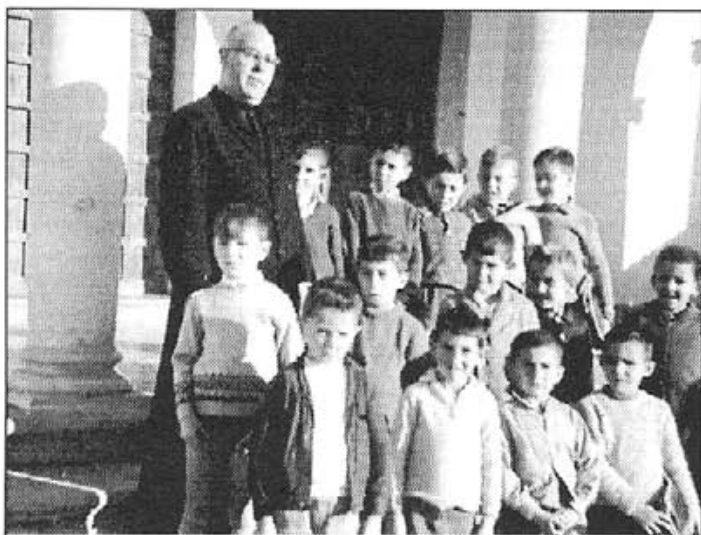
Perfil biogràfic

Don Mateu Bauzà i Barceló, fill de Joan i Magdalena, va néixer a Vilafranca, ara fa 84 anys. Després d'anar a escola amb Don Mateu Bauzà (el seu padri de fonts), va fer de cantador i va servir missa al vicari Joan Gayà. Amb motiu d'una missió, i a l'edat de només 10 anys, va passar a Lluç. Cinc anys més tard ja el trobam dins la Congregació dels Sagrats Cors (SSCC). Als 21 anys, i per indicació del Pare Jaume Rosselló, va entrar al Seminari, indret on acabà els estudis de capellà. Corria l'any 34, o sigui ara fa exactament 60 anys, quan va dir "missa nova". No fou, doncs, fins en haver-se fet capellà, i gràcies a l'esforç d'alguns estius, que va poder finalitzar el Batxiller. Abans d'acabar els estudis religiosos, Don Toni Garau, actualment canonge emèrit de Madrid i en aquelles hores rector de Puigpunyent, va anar a cercar-lo per posar en marxa una escola parroquial en aquest poblet de Mallorca. Al cap d'un any, i en aquest mateix lloc, el nomenaren ecònom. Aquí s'hi està 7 anys, i ja en temps de la Guerra Civil, fou destinat a Marina, exercint de capellà del vaixell Canalejas. Al 1942 les forces del destí volgueren que anàs a parar a la parròquia de Sant Jaume de Palma, i al 1944 es va presentar a oposicions de Magisteri Nacional. En aquells moments, li va ser donada escola nacional a s'Aranjassa. Al 1945 el canviaren al Coll d'en Rabassa. A finals de setembre d'aquest any i tenint encara l'escola d'es Coll d'en Rabassa, amb un company sacerdot, un tal Mn. Blai Genovart, va fundar un col·legi d'ensenyament privat, anomenat "Ramiro de Maeztu", en aquelles hores situat entre les estacions dels trens i la carretera de Söller. Anant la cosa d'allò més bé, al cap d'un mes l'inspector de 1ª Ensenyança, Don Joan Capó, li proposà acudir en qualitat de director al Patronat Escolar, de 71 mes tres, de la Vall d'Uxó, a Castelló. Tot i que de tot d'una es va cercar un suplent per donar les seves classes en el dit col·legi, abans d'haver acabat el curs ja s'havia desfet de tot. Així, doncs, pel novembre d'aquest mateix any es desplaçà a aquesta província del País Valencià, on, a més del ja citat treball, va exercir de capellà de les indústries "Segarra", una fàbrica de sabates de les més importants d'Europa, que aleshores deixava ben proveït de calçat els soldats del general Franco. Després de dotze anys d'estada a la Península i ja a l'any 1957, va venir al seu poble nadiu, Vilafranca, on per concurs va fer escola fins a l'edat de la seva jubilació, moment en què el va rellevar Don Joan Arbona. Durant aquest darrera època de la seva vida, Don Mateu va seguir essent un home actiu i dinàmic, que feia i desfeia sense parar. Fou a l'abril del 60 que va fundar a la nostra localitat l'"Adoració Nocturna". Poc després el nomenaren president de l'"Associació d'Antics Blavets de Lluç", càrrec que va exercir fins que les feines l'ofegaren. Seguint els precís del rector Don Toni Obrador, va fer de vicari i, a més, va organitzar el coro parroquial, que, tal com ell mateix encara recorda amb entusiasme, arribà a interpretar cançons de fins a sis veus. També amb el consentiment de l'esmenat capellà, fou autor d'importants reformes als terrenys de l'antic camp de futbol de la Vila: a més de canviar-ne la seva orientació, que passà finalment a ser de nord a sud, va fer construir-hi una pista de bicicletes, activitat que comptava amb molta d'afició en aquest temps (només a títol d'exemple, s'hauria d'anotar que, quan en Timoner era campió mundial, la revanxa es féu precisament en aquest circuit). Capellà particular de l'oratori d'es Pagos, en el setembre del 82, i per espai d'uns deu anys, va ser l'encarregat de la parròquia de son Serra de Marina, lloc on ara viu, immers en una tranquil·litat i aïllament gairebé idíl·lics.

Andreu Bauzà

Don Mateu, com a mestre del primer curs del 1964-65.

Hi podem veure: En Llorenç Jaume Nicolau, en Jaume Sansó Bauzà, en Tomeu Bauzà Fernández, en Pere Estrany Font, en Joan Andreu Jaume, en Sebastià Català Nicolau, en Sebastià Barceló Gayà, en Jaume Rosselló Sansó, en Guillem Garí Fornés, en Llorenç Gayà Bauzà, en Toni Gomis Rosselló, en Pep Nicolau Fornés, en Pere, en Pep Portell i en Toni Gomis Català (que cau defora de la foto)

L'aigua, cada vegada més contaminada

És necessari que s'adoptin mesures adequades per conservar les reserves d'aigua pura que precisa l'home pel seu consum. S'han de conservar netes les reserves d'aigua subterrànies. Si no es depositen així com cal els fons i els residus, podem contaminar aquestes aigües per la filtració de substàncies tòxiques. Les zones que són importants pel subministrament d'aigua potable toquen esser protegides per la llei per tal d'evitar perjudicis de greus conseqüències.

Però només part de les necessitats es poden cobrir amb les aigües subterrànies, cada vegada més, s'ha de recórrer a l'aigua de la superfície, provinents de rius i llacs. Degut al continu augment que experimenten les quantitats d'aigües residuals, aquestes aigües de superfície estan cada dia més contaminades, i resulta imprescindible sotmetre-les a costosos tractaments de depuració.

A les greus conseqüències de la contaminació industrial de les aigües, hi hem d'afegir el greu perill creat per l'excessiva acumulació de matèria orgànica que es produeix en alguns rius i llacs. Una quantitat excessiva de matèria orgànica, fa que es consumeixi gran quantitat d'oxigen dissolt en l'aigua, pel que afecta greument els ecosistemes aquàtics.

Un efecte similar se produeix per la contaminació mitjançant abonaments que augmenta el consum i embruta les aigües.

És més que evident que si no és consegüent un control rigorós dels abocaments, els subproductes de la nostra civilització, el nostre futur no se pot veure amb optimisme.

És molt fàcil contaminar l'aigua subterrània, per exemple, quatre litres de pintura o un litre d'oli de motor poden penetrar a la terra i contaminar milions de litres d'aigua. Els insecticides que empren en el camp també poden penetrar en la terra i contaminar l'aigua.

Sebastià Sansó.

Medicina

Hepatitis canis contagiosa: HCC, un greu problema

La malaltia és normalment aguda i molt sovint dins 48 hores és mortal.

L'agent patogènic és un virus tipus CAV 1 o CAV 2. No són idèntics als agents patogènics d'hepatitis de persones. El virus és molt estable i és necessari desinfectar amb clorur de calç o un desinfectant "aldehid" o "halogen". El virus és present en totes les secrecions i excrecions dels animals que estan contaminats. L'assimilació del virus és possible per la boca i ataca tots els òrgans, especialment el fetge.

Els primers símptomes de la malaltia són: febre, refús del menjar, vòmits, diarrea, possiblement amb sang. També és possible el mal de ventre, un sangflaix en els ulls i petèquies.

Un diagnòstic exacte només és possible amb proves especials de laboratori, però és molt car.

Símptomes anàlegs són possibles en altres malalties com per exemple: borm del gos, intoxicació de talli...

Una teràpia és difícil, solment simptomàtica:

Infusió de glucosa i electrolits, en cap cas fructosa.

Antibiòtics, analgèsics i possible seroteràpia (molt car).

Una injecció de cortisona és discutible, jo no ho crec bo.

L'única protecció, és una vacuna preventiva. Té un risc molt petit i és necessari vacunar anualment.

Wolf Michael Knauff.

Grup d'agricultura ecològica, GAE

El G.A.E. (Grup d'Agricultura Ecològica a Mallorca) vos comunica la publicació d'un llibret sobre els arbres fruiters de castes mallorquines. És el recull del treball realitzat per tal que aquestes castes segueixin entre nosaltres com part d'una riquesa cultural pròpia. Riquesa cultural en el sentit més estricte i més ampli de la paraula, riquesa agri-cultural, conreu de la terra, conreu de la identitat. A aquest llibre hi trobareu, entre altres, una explicació sobre els motius de la tasca realitzada i la seva importància, una relació dels arbres recuperats i les seves característiques, un calendari de maduració, l'elecció dels porta-emplets i una fitxa pensada per poder fer el seguiment dels arbres (floració, maduració, plagues, malalties). Els principals redactors han estat Bernat Canyelles, Maria Antonia Manzanal i Llorenç Payeras. També hi trobareu un escrit d'en Biel Serra, a qui molts recorden amb estima.

El seu preu és de 500 pta. i el podeu demanar a l'adreça que segueix, per escrit (millor si indiqueu un telèfon) o els dilluns a partir de les 7 h.

Grup d'Agricultura Ecològica

C. Jaume I, 16 B

07320 Santa Maria del Camí.

o al telèfon 72 71 83 (capvespres).

Animau-vos a conèixer-lo i a participar en la continuïtat d'aquesta tasca.

Consciències nacionals i complicitats sospitoses

Si ens ho miram bé no trigarem en adonar-nos d'una certa escalada repressiva que les forces policials de l'estat espanyol duen a terme, adesiara, contra els sectors més actius del catalanisme independentista. No podem oblidar -de fet no ens donen temps- que hem entrat de ple en la construcció d'un estat policíac modern, gestionat pels respectius partits espanyols en el poder. És així que el fet d'estar assistint a una certa recuperació de la consciència nacional entre alguns sectors del poble mallorquí ha motivat una certa alarma en l'administració espanyola. Per això és encara més trist observar el paper confusióista de què fa gala la premsa

diària d'aquest país -i em referesc exactament al nostre-. La seva complicitat amb la màquina "democràtica" espanyola és ben evident. "Más que liberar a Catalunya lo están condenando", "no saben el mal que están haciendo a su propia causa", són algunes de les expressions que s'han fet i es fan servir assíduament. I tanmateix prou sabem que el que ens fa més mal és la ignorància, el desconeixement, la manipulació, la falsedat...

Particularment no som gens partidari de la violència. Les meves posicions són molt més properes a les d'un Gandhi que a les d'un Garibaldi. Cal recordar, però, que les nostres llibertats les vàrem perdre

per la força de les armes i que, en el devenir de la història, aquestes mateixes "armes" ens han donat proves suficients de les seves múltiples violències (la llista no és precisament negligible: genocidis de pobles, de llengües i cultures; sistemàtics i estudiats sistemes de repressió i despersonalització dels països ocupats; depredacions i expoliacions constants dels patrimonis d'altri, etc.) I a damunt encara resulta que som nosaltres els intransigents, els absurds, els insolidaris. Tot plegat una tràgica comèdia surrealista.

Andreu Salom i Mir.

Rondalla depravada

L'altre debat

Com qui no s'acaba de creure el que ha sentit i vist, la setmana passada tingué lloc, a Ciutat, el debat sobre l'estat de l'Autonomia.

Foren tres dies emocionants. La perversitat estava a flor de pell. La incapacitat d'uns es barretjava amb la imaginació d'altres. Les paraules buides i distorsionades dels ineptes transfiguraven a les que eren sanes i respectuoses.

Encara ens imaginam com hauria pogut ésser el món si Adam i Eva no haguessin mossegat la poma que Déu els privà de menjar.

Si dic el que dic i peg bots d'ase, no és per altra cosa que per introduir-vos en el pou obscur i horrorós de la incredulitat política dels governants illencs. Així com escric aquesta Rondalla Depravada, hagués pogut fer una carta al Director d'un diari, o remetre-me als ferossos governants de les Illes. Però no, ho faig aquí, a la meua pàgina ja que és l'únic lloc on estic segur que seré escoltat i llegit.

Vaig amollar el televisor. Esper

respostes a les meves preguntes (Preguntes per altra part no massa complexes, més bé una orientació general al futur més immediat). Decepcionat i depressiu, dues hores després, donaven per acabat, al que ells entenen, el debat de l'Estat de l'Autonomia. La meua decepció s'ha convertit en retòrica, i com a tal, intentaré esbrinar, amb més o menys un any, el que he vist i sentit. L'únic emperò és que en aquest període de temps un altre cop estarem immersos en el debat de l'Estat de l'Autonomia de l'any 1995. O sia: res de res. No hauré aclarit res.

Per altra part cal enumerar, dins un contexte desastrós, dos trets que personalment m'han atret. El primer, i com anècdota, els coverbos dolents i la mala interpretació de la realitat de l'Amo En Biel. Valga'm Déu. És, fora cap dubte, el més cruel càstic Diví que ara, nosaltres pecadors, hauré de pagar. Posar un pesonatge que evidencia poc tacte i molta demagògia en temes tan importants, és

una falta de responsabilitat per part dels seus votants. No tan sols és un mal actor que no sabria interpretar el paper de centurió en l'obra d'en Llorenç Moyà. "Els Reis Mags de l'Orient", sinó que en demés no recordaria quin és el seu lloc en l'escena (guardar la porta al Rei Herodes). I com a segon, i que més ens afecta, la infantil, i la dogmàtica, mania persecutòria vers Vilafranca. El debat de l'Estat de l'Autonomia s'ha celebrat als darrers tres anys i cada vegada ha anomenat Vilafranca per justificar els seus errors i la seva mala gestió, posant-se a la boca, el nom de Vilafranca. Sempre ens ha retret el que ell no ha aconseguit: ésser clar i concís, fora bubotes i traumes, i això a ell l'hi sembla cosa d'un altre planeta.

Més valdria ésser miràs com té el seu vestit abans d'intentar arreglar el dels altres. No és ni un consell ni una amenaça, és una demanda del poble d'aquest país.

Jaume Sansó i Caldentey.

Lluís Salvador: un rebel a Miramar

Lluís Salvador d'Àustria-Toscana, membre de la casa imperial d'Habsburg arribà a Mallorca el 1867. Possiblement aquella terra no se n'adonava que posseïria la ment d'un arxiduc nascut a Florència vint anys enrera on passà la seva infància al palau Pitti.

Aleshores la Ciutat de Mallorca havia perdut un dels seus millors edificis, el convent de Sant Domingo, però el noble príncep fou a temps de conèixer una capital que encara servava les murades on l'aigua s'hi batia, amb casals immensos, carrers polsosos i tranquils tant de dia com de nit, quan els lladrucs dels cans esqueixava en dos aquella atmosfera espessa i immersa en una profunda somnolència.

Dos anys més tard començà a escriure les primeres planes d'una de les moltes obres que el lligarien a Les Illes. No l'acabaria fins el 1891. El seu títol era "Die Balearen in Wort und Bild".

"Die Balearen" és una intensa descripció dels costums i tradicions, camins i possessions, rondalles, cançons, vestits i eines... una de les primeres obres ambicioses que un científic políglota escriuria sobre Balears.

Hem dit científic, però aquesta és una empremta -important, això sí- que conviu amb una altra de les facetes d'aquest personatge: un magnífic dibuixant, un artista amb el rigor d'un arquitecte, un enamorat que converteix el llibre en un homenatge a la gent i al lloc. A més havia tingut l'oportunitat de tastar la generositat amb què els habitants l'obsequiaren, i era normal en un personatge admirat, que comprava plats de ceràmica per decorar la possessió de Miramar a tres duros, quan un jornal es podia cobrar dues pessetes i mitja pel treball d'un dia al camp.

No havia tingut tanta sort Frédéric Chopin quan, arribat a Valldemossa vint-i-nou anys abans, topà amb cara amarga de la gent: eren obscurantistes, conservadors i intolerants.

La seva popularitat -i la seva afecció a tastar i perseguir la bellesa femenina- tengué ressò en la literatura. Llorenç Villalonga a la seva novel·la "Mort de Dama", ens el presenta com un sobri aristòcrata gens bufat, que fugí amb el capità general durant un sopar de societat per anar a una taverna que regen-

taven "dues germanes bessones rosses i d'ulls de color de maragda".

A s'Estaca, una possessió bastida per l'Arxiduc i avui un tros de terra clausurada en mans estrangeres, visqué Catalina Homar, la seva dona. El príncep austriac, fill del desterrat Gran Duc Leopold II i oncle de l'emperadriu d'Àustria, havia triat viure a les austeres cases de Miramar abans que a les barroques sales de Schönbrunn, i casarse amb una filla de pagesos més que amb una noble vienesa. Aquests fets no agradaren a la cort, i molt menys que la seva emperadriu conegués i conversàs amb Catalina Homar a s'Estaca. El llibre que descriu aquesta trobada fou prohibit i retirat de la circulació.

Dos esdeveniments alteraren l'estança de Lluís Salvador a Mallorca: el naufragi del seu iot "Nixe" i la mort de la seva esposa. En una carta dirigida a l'amo de Son Mas, l'Arxiduc diu que lamenta la pèrdua del "Nixe", no pel seu valor material, sinó perquè amb ell molts de treballs científics havien anat al fons de la mar que tan admirava a les postes de sol.

Catalina Homar morí a s'Estaca l'onze d'abril de 1905. Una làpida col·locada a la capella en recorda l'òbit. Lluís Salvador li sobrevisqué deu anys. Morí a Bohèmia, segurament trist de no haver viscut els darrers anys a Miramar, on les hores devien passar més dolces que a la cambra freda que l'aco-

llia al palau de Brandys nad Labem.

Ens deixà moltes obres, tant científiques com personals, una intensa literatura epistolar, però sobretot, uns llibres que avui ens permeten saber com vestien els padrins dels nostres padrins, què feien quan les festes arribaven, com eren els batejos, les noces, els funerals, com eren els boscos, els camps, els jardins, com sonaven les nostres cançons, però també imaginar les postes de sol, olorar l'alzinar, pensar divertits la manera com es fetejava...

El fill d'un imperi havia deixat la cort per venir a viure a l'illa entre els mallorquins "austers, amos d'una explicable dolçor i de la llengua de l'amor".

Ens admirava, i estimava la nostra terra. Era el primer ecologista, i promotor de turisme que ens ha fet rics... i desgraciats.

La millor manera de retre-li homenatge és llegint, i pensar en el missatge que ens deixà. No tinguem un "Die Balearen" o un "Hivern a Itaca" enmig d'enciclopèdies polsegoses que hi ha a les nostres sales. Els llibres són per llegir... no per adornar.

Sebastià Bover.

D'Un millorquí vengut de fora.
Lluís Salvador: un rebel a Miramar.
Bohemi Ed.

Comença a la temporada futbolística en es Molí Nou

La pilota ja ha començat a rodar dins el camp municipal d'Es Molí Nou, i ho ha fet de forma ben diferent a la passada temporada. La plantilla formada per Carrion, Alcover, Planisi, Barceló, Tià Julià, Roig, Garau, Jordi, Julià, Morlà, Antoni, Mas, Font, Barraques, Garcies, Segruna, Taberner, Sunyer i Pascual, és ben diferent a l'anterior i ha iniciat la lliga de forma un poc irregular, empatant el primer, guanyant el segon, perdent els dos següents, guanyà a domicili i en el darrer partit contra el Port empatà un partit que tenia pràcticament perdut a la primeria de la segona part.

Un any més ha quedat palesa la manca de jugadors locals i a les baixes de Chapira, Damià, Moleta i Pere Lull s'hi ha afegit la de Montserrat. Només en Tià Julià i en Jaume Barraques, qui ja es recupera de l'operació que li feren, continuen en actiu i en aquests s'hi

han afegit en Pep Planisi, Jordi, Julià i Joan Morlà, els tres darrers provinents de juvenils.

Vilafranca, 3
Porto Cristo, 3

UNA BONA REMUNTADA

En el darrer partit disputat en Es Molí Nou el Vilafranca va fer una sorprenent remuntada davant l'equip des Port, qui en el minut sis de la segona meitat ja anava per davant en tres gols de diferència. Però la bona sort feu costat al nostre equip i un xut d'en Pedro va anar aferrat al pal i va suposar el primer gol de l'equip. Varen haver de passar vint minuts perquè l'equip pogués tornar a marcar mitjançant un gol d'en Toni i, dos minuts després, Sunyer feu el gol de l'empat. Just abans d'acabar el partit s'hagués pogut fer un altre gol després que un xut anàs a parar al travesser

de la porteria contrària.

RESULTATS:
Sta. Eugènia, 1
Vilafranca, 1

Vilafranca, 6
Barracar, 3

Ferriolense, 2
Vilafranca, 0

Vilafranca, 1
P. Sóller, 3

Colònia, 2
Vilafranca, 3

Categories inferiors INFANTILS

L'equip infantil tot i començar perdent el primer partit, és qui millor funciona a la present campanya. Els al.lots d'en Ribes ja han marcat vint-i-nou gols en quatre partits i ocupen una meritòria tercera plaça a la classificació general i es perfilen com a bons aspirants a l'obtenció del primer

lloc. La bona compenetració entre els seus jugadors fa que l'equip sigui temut. La bona compenetració entre els seus jugadors fa que l'equip sigui temut pels contraris i que l'atac, encapçalat per Mas i Sitges, sigui letal pel porter contrari. La Paloma, 4
Vilafranca, 3

Vilafranca, 7
Beta Color, 0
Rotlet Molinar, 0
Vilafranca, 14

Vilafranca, 5
Sóller, 1

CADETS

Han començat empatant a casa a un gol, però el nivell mostrat és força millor al de l'any passat. Va ser en Tomeu Salom qui va obrir el marcador al minut quinze de la segona meitat, però cinc minuts després el Barracar empatà el partit definitivament.

Entrega de trofeus

Com cada any quan acaba la temporada, es donaren els trofeus als golejadors de les diferents categories del futbol local. A les fotografies podeu veure en Tomeu Chapira rebent el trofeu donat pel Bar Anit i a l'altre a Pere Nicolau, qui enguany jugarà en els infantils del R. Mallorca, rebent el donat per l'Autoservei Ca'n Joan.

CLASSIFICACIONS

FUTBOL 7

- 1.- Emiliano1
2.- David1

INFANTILS

- 1.- Mas.....11 4.- Rafel.....3
2.- Sitges.....7 5.- Amengual...2
3.- Xesc3 6.- Nicolau....2

CADETS

- 1.- Salom1

1ª REGIONAL

- 1.- Tià Julià.....3 5.- Sunyer.....1
2.- Toni3 6.- Barceló.....1
3.- Font3 7.- Garau1
4.- Julià1 8.- Alcover.....1

1ª REGIONAL

- 1.- Carrión.....35
2.- Tià Julià.....30
3.- Alcover29
4.- Pascual.....25
5.- Barceló25

Esport escolar

Un 59 % dels alumnes no practiquen cap esport escolar

Amb l'inici del nou curs escolar també comença, com cada any, l'esport escolar a les modalitats de voleibol, escacs, tennis taula, defensa personal i Karate. Per enguany està previst que un 9'59 % dels alumnes practiquen el voleibol, un 1'51 % jugaran a l'escacs, un 11'61 % competirà a tennis taula, defensa personal comptarà amb un 4'05 % de participació i el karate un 15'15 %.

Aquestes dades aportades pel Col·legi Públic Es Cremat mostren que un 41'9 % de l'alumnat practica algun esport, mentre que un 59'1 % no practica cap esport. El karate és l'esport que més agrada als escolars i l'escacs el que menys es practica.

Relleus

Pocs vilafranquers a la cursa Manacor - Sant Salvador

El passat 1 d'octubre es celebrà la VI cursa de relleus Manacor-Sant Salvador, a la que tan sols hi participaren dues parelles vilafranqueres. Foren les formades per Miquel Vidal (ciclista) - Macià Galmés (atleta) i Sebastià Andreu "Montuïrer" (ciclista) - Sebastià Andreu "Sopeta". Els primers quedaren a la meitat de la classificació i els segons obtingueren una meritòria quarta posició dintre de la seva categoria.

La jornada va estar marcada pel gran nombre de participants que hi va haver i pels nombrosos espectadors que, aprofitant el bon dia que feu, assistiren a la que ja comença a ser mítica carrera per relleus.

GRUP EXCURSIONISTA

El Grup Excursionista de Vilafranca ha posat en marxa un any més les excursions de Tardor-Hivern i el pròxim 30 d'octubre tenen planejada una excursió a la Serra de Calicant, dins el terme de Sant Llorenç, i que és de recorregut fàcil. La que ja no serà tan bona d'apair serà la del 13 de novembre, al Puig Tomir, la que no és de recorregut tan fàcil com la de la Serra de Calicant.

PUJADA A LLUC

El proper dissabte dia 23 es farà la Pujada a Lluç de la gent de Vilafranca, per mor que a la pujada de la Part Forana no hi poguérem anar per la festivitats des Meló. La sortida serà a les 2:30 de la matinada a la plaça de la Constitució i pels que vulguin pujar amb autocar la partida serà a les sis hores. Per apuntar-vos cal que crideu al telèfon 56-01-91 d'en Tomeu "Mut" qui vos informarà més àmpliament de la pujada.

GUARDERIA INFANTIL

El passat mes de setembre s'inaugurarà al carrer Principal una nova guarderia per a infants. La vilafranquera Catalina Mut, que ha batejat la llar baix el nom de Guarderia Infantil Amiguets, és qui la dirigeix i vos podeu informar del funcionament i horaris contactant amb ella.

BARRERES AL CARRER JOAN MIRO

Per tots aquells qui circulen per dins el casc urbà i encara no vos hàgiu adonat que al carrer Joan Miró han posat unes cadenes per no poder-hi circular durant els dies lectius. La mesura ha estat presa per la Sala per evitar possibles incidents en aquesta via durant els mesos de classe.

FE D'ERRADES

En el passat número d'Es Molí Nou no sortí el nom de la persona que realitzà l'entrevista a Margalida Riera. Bé, cal aclarir que qui la va fer fou el nostre entrevistador habitual Andreu Bauçà.

APFM firma el conveni amb el centre coordinador de biblioteques

El passat 27 de setembre tengué lloc a la seu del Consell Insular de Mallorca la firma d'un conveni entre l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, representada pel seu president Carles Costa, i el Centre Coordinador de Biblioteques del CIM, representat per Joan Verger, en el que s'establí que totes les publicacions que comptin amb una biblioteca integrada dins la xarxa del CIM, vendran obligades a publicar tres anuncis que donin a conèixer el funcionament de les biblioteques, les novetats bibliogràfiques, les activitats que es realitzen, etc.

Defuncions

Francesc Martí Garí
26-10-94 - 72 anys

Praxedes Sansó Gaya
12-10-94 - 85 anys

